

NIEWIDOMIE (40) *av*

W pisowni łącznej (39), w rozłącznej (1).

Oba e oraz o jasne.

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. widomie.

1. *Nie będąc widzianym: w sposób niewidoczny, niewidzialnie; invisibiliter Cn (34) : OpecŻyw 168v, 169; angeli święci profimy acz niewidomye aby śnami bywali RejPs 50v; ále choćia fie nie vkażesz iednák niewidomie nieopuścizay potrzeby moiey. RejPs 52; A ty przed fie ácz niewidomie/ zázwdy podařz mnie miłofierną rękę twoię máiąc ná pieczy śpráwy moie y dáiąc rádę wślytkiem drogám moiem RejPs 107v, 51, 136; Iż teřz Duchá świętego poćieszycielá/ y Duchá prawdy/ zwolennikom fwoim pośłał y dziś niewidomie pośyła KrowObr 50; Coż owłzem s tymi ielzczę więcey miłofierdzya fwego czynić raczy/ chocia y to niewidomie śpráwować á okázować raczy/ ktorzy śzukáią á náśláduią świętego imieniá iego. RejPos 284v, 4 marg, 82v marg, 114v, 257v, 332v marg; BiałKat 276; A iáko wodá widomey znák omywa widome ciáło s plugáwości iego/ tákże niewidomie przez śpráwę Duchá świętego bywáią z nas omywány krwią páná Kryřtuřowá wślytki przekłęthwá nářze. RejZwierc 196v; tedy tám iuz wátpić niepotrzebá/ że śam Pan Bog niewidomie on Sákráment poświáca/ y śpráwuie/ áby przezeń człowiek łáłki Bożey dořtác mogł. WujJud 166v, 163; Tá k teřz Pápieřz ielř głowá kořćiołá widomego/ przez ktorego Pan Chriřtus kořćioł fwoy niewidomie rządzí y śpráwuie. WujNT 669; Iedno nas Pánie Iezu nie opuścizay/ á niewidomie łáłką twoię y náwiedzenim vweselay SkarKaz 210b.*

W przeciwstawieniu: »widomie ... niewidomie« (5): RejPosWiecz² 95v; P. Iezus ćieleřnie widomie ielř w niebie/ á ćieleřnie niewidomie w Sákrámenćie. WujJud Mm2v [idem] 70 marg, 254v; WujNT 337.

W charakterystycznych połączeniach: niewidomie [z kim] bywać, [co] czynić, działać, opatrować, oświecać, posyłać, poświácać, prowadzić, przyjmować, rządzić, sprawować, uweselać; niewidomie [z kim] złączony.

Szeregi: »duchownie (a. duchem) a (i) niewidomie« [szyk 3:1] (4): Sákráment ábo świętość/ ácz widomie śpráwowány bywa/ á włzákořz duchownie á niewidomie ma być rozumiany. RejPosWiecz² 95v; Z rąk ślugi kořćiołá Bożego chleb y kielich rzeczy ćieleřne y widome/ á z rąk Duchá s. prawdziwe ciáło y krew Páná Kryřtuřowe duchownie á niewidomie przyjmuiemy. RejPosWiecz³ 97v; LatHar 231; Bo ludźiom w ćiele bez ćieleřnego y widomego miřtrzá być/ nie ielř podobno/ gdyř P. Bog tá k ich náuczác y rzędzić niechćiał/ iáko Anyoły duchem śámym y niewidomie. SkarKaz 206a.

»niewidomie i nad przyrodzenie« (1): w Sákrámenćie ielř [Chryřtus] niewidomie y nád przyrodzenie przez poświáćanie y odmienienie chlebá y winá w ciáło y krew fwoię SkarKaz 243a.

»niewidomie ale prawdziwie« (1): Potym toć dáie tákie ziednoczenie/ iż fię ná cnoty rozmaíte zdobyć mořesz/ z tym Pánem niewidomie/ ále prawdziwie złączony. LatHar 204.

»acz (a. chociař) niewidomie ale ustawicznie (a. zázwdy); ustawicznie acz niewidomie« [szyk 3:1] (3;1): A ty/ ácz niewidomie/ ále ábyř vřtáwicznie miedzy námi řtał RejPos 14v, 117, 164; A Anyoł Páńłki/ ácz niewidomie/ ále tuř zázwdy przy tobie řtoi RejZwierc 199.

2. *Nie widząc, pomimo niezobaczenia, naocznego niewidzenia (1)* : ale day miły panie abychmy tak ktobie prawą myślą przyştali: iŝ tu na ŝwięcie [!] ciebie pana ŝwego niewidomie vznawŝy moglibychmy ŝobie to wyŝluzyc abychmy cię potem oczywiŝcie widzieli *RejPs* [108].

3. *Niezauważalnie, niespostrzeżenie: podstępnie (5)* : wzywŝchi garŝcz ŝoli, przibyegŝchi do ŝchŝŝyada thak jako by nyevidziano, jako y on theŝch nyevidomye kradŝ *LibMal* 1544/84; bo to [zŝe zwyczaje] ŝŝ iŝko iad pokryty/ ŝbo powietrze morowe/ gdyŝ tŝk niewidomie zŝbijŝiŝ ludzie *GórnDworz* Hh8v; Kogo prze grzech zŝfrŝŝiefz/ Tŝk go niewidomie pŝŝiefz/ Iŝko ŝzŝtę mŝl tŝiemny *KochPs* 58.

Szeregi: »chyrze a niewidomie« (1): kthorzy [sprzeciwnicy] chytrze ŝ niewidomie kŝŝŝ/ niŝczŝŝ/ ŝ poraŝŝiŝ nas *RejPos* 334.

»niewidomie a niewiadomie« (1): iŝ ŝni ŝam wzwie iŝko niewidomie ŝ iŝko niewiŝdomie przypadnie mu wŝzytko/ chocia ŝam o tym ŝni pomyŝli ŝni ŝie tego nŝdzyewa/ iŝ y bogŝctwŝ/ y doŝtoieŝŝthwŝ/ y wŝzythki poczŝciwoŝŝi/ ŝni ŝie ŝam obaczy/ gdy przypadnŝ ku ŝtanowi iego. *RejPos* 316v.

Synonimy: 3. *chytrze, skrycie, tajemnie, zdradnie.*

Cf NIEWIDOMO, **WIDOMIE**